

bij Open Deur 1, januari 2023

In gesprek over 'Gehoorzaam'

Gehoorzaamheid is in deze tijd met z'n nadruk op individuele keuzes geen modewoord. Is het ook inhoudelijk achterhaald? Of gebruiken we tegenwoordig gewoon andere woorden en methoden om toch gehoorzaamheid af te dwingen? Is bijvoorbeeld 'Ik wil dat je naar me luistert' anders dan 'Ik wil dat je me gehoorzaamt'?

Wat ging er door u heen toen u dit thema las? Hebt u zin in een gesprek over gehoorzamen?

Om te beginnen

- Welke vormen van gehoorzaamheid vindt u vanzelfsprekend?
- Zijn er ook voorbeelden van gehoorzaamheid waar u een hekel aan hebt (of had)?

Joep Dohmen schrijft op pag. 9 dat als gezag uitgehold is, je makkelijker overgeleverd kunt raken aan verlangens die juist onvrij maken.

- Wat vindt u van deze uitspraak?

De uitdrukking 'Zonder wrijving geen glans' gaat over botsen en schuren dat soms heilzaam is.

- Hoe zou dat op 'gehoorzamen' van toepassing kunnen zijn?
- In hoeverre is gehoorzaamheid een vorm van vrijheid? Je kiest er dan immers voor ergens 'ja' op te zeggen. (Lees ook Folly Hemrica op pag. 11.)
- In hoeverre is gehoorzaamheid afstand nemen van je vrijheid? (Lees ook Willem van Reijendam op pag. 13.)

In de Regel van Benedictus gaat het al in de inleiding over 'gehoorzaamheid' (zie tekstblok pag. 6).

- Kunt u zich voorstellen dat de inperking van een kloosterleven juist vrijheid schept? Wat spreekt u daarin aan en wat juist niet?

Gehoorzaam en opvoeding

- Hoe was de stijl van opvoeden van uw ouders? En hoe hebt u het zelf gedaan (of zou u het zelf doen)? Speelt gehoorzaamheid daarin een rol?

In haar dagboek schrijft Etty Hillesum op 22 december 1941 dat haar ouders niet tot keuze konden komen, en daardoor hun kinderen een grote bewegingsvrijheid lieten. Omdat zij zelf geen vorm hadden gevonden, konden zij hun kinderen niet vormen.

- Hoe denkt u over zingeving en idealen in verband met opvoeding?
- 'Omdat ik het zeg ...' Wat gebeurt er met u als u dit hoort?

- Hoe reageert u als u hoort: 'De jeugd van tegenwoordig luistert ook nergens meer naar'?
- Wie was voor u een wijze raadgever, naar wie u graag luisterde? En waarom?

Gehoorzaam en geloof

Beveel gerust uw wegen, een oorspronkelijk 17^e-eeuwse lied.

- Gaat dit lied over gehoorzamen of over vertrouwen? En hoe verhouden die twee werkwoorden zich tot elkaar? Is het makkelijker iemand te gehoorzamen die je vertrouwt?

Beveel gerust uw wegen,
Al wat u 't harte deert,
Der trouwe hoede en zegen
Van Hem, die 't al regeert:
Die wolken, lucht en winden
Wijst spoor en loop en baan,
Zal ook wel wegen vinden,
Waarlangs uw voet kan gaan.

- Als gehoorzamen te maken heeft met tot je bestemming komen, hoe verhoudt gehoorzamen zich dan tot vrijheid?

In de kinderbijbel van mijn jeugd zat met name in de Oudtestamentische vertellingen een behoorlijk strak schema. 'Zij' gehoorzaamden niet, en daarom kwam er straf ... Een soort repeterende breuk leek het wel.

- Welke accenten zou u leggen als u een kinderbijbel mocht schrijven?

'Roepend om gehoor te vinden ...' In deze woorden van Psalm 77 lijkt het wel of de psalmist God wil laten gehoorzamen.

- Hoe bidt u? Lovend, vragend, klagend of nog weer anders?

Gehoorzaam en de Bijbel

Jeremia 7:23 (NBV): *Wat ik hun geboden heb, is dit: "Wees mij gehoorzaam, dan zal ik jullie God zijn en zullen jullie mijn volk zijn. Volg steeds de weg die ik jullie wijs, daar zullen jullie wél bij varen."*

Profetieën zijn nogal eens gericht tegen ongehoorzame mensen.

- Hoe luistert u daarnaar? Gaat dit over anderen (een volk 'daar en toen') of gaat dit over ons nu?
- Als het eerste het geval is, waar gaat het dan over? En als het om het laatste gaat, hoe vertaal je dit dan naar het heden? Wat is de oproep die u erin leest?

Voor veel mensen is Filippenzen 2:5-12 een van de mooiste bijbelgedeelten: Christus die gehoorzaam geweest is tot aan het kruis. Van ons wordt die gezindheid gevraagd. In de klassieke liturgie werd dit loflied (want het is een hymne) op Palmzondag en in de Goede Week gezongen: *Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.*

Tanja Viveen schrijft over Jona en vertaalt op pag. 13 het woord **obedientia** met 'van harte luisterbereid zijn'. Broeder Gerard Mathijssen osb. doet dit ook (pag. 6) en spreekt ook over gehoorzaamheid als 'de respectvolle houding van dienstbaarheid'.

- Lees Filippenzen 2:5-11 (of tot vers 17) met elkaar en benoem wat u daarin raakt of wat u moeilijk vindt.

'Wie mijn geboden kent en zich eraan houdt, heeft mij lief.' (Joh. 14:20 NBV)

'Jullie zijn mijn vrienden wanneer je doet wat ik zeg.' (Joh. 15:14 NBV)

- Als u deze woorden van Jezus leest in het kader van het thema 'gehoorzaamheid', wat valt dan op?
- Krijgt u er warme of juist koude gevoelens bij?

Mijmer eens twee minuten voor uzelf over deze woorden van Jezus en deel in het gesprek (of als u alleen bent: in een gebed) wat zich van deze mijmeringen delen laat.

Een lied om mee af te sluiten, Liedboek 160a

1. Die rechtens God gelijk
komt van de Vader voort,
de Koning van zijn Rijk,
Gods beeld en scheppend woord.
Hij heeft zichzelf ontdaan
van alle heerschappij -
Hij kwam in ons bestaan,
Hij werd een mens als wij.

2. Hij werd ons aller knecht,
zijn deemoed was zo groot.
Hij stond voor ons terecht,
gehoorzaam totterdood.
Maar God heeft hem gesteld
hoog aan zijn rechterhand.
God heeft zijn naam gemeld
aan hemel, zee en land,

3. opdat zijn macht verstaan
al wie Hij 't aanzijn geeft -
opdat in Jezus' naam
zich buige al wat leeft,
opdat wij met elkaar
God geven alle eer,
belijdend voor elkaar
dat Jezus is de Heer.

ds. Jacqueline Dam-Oskam

archief gesprekshandreikingen

Op open-deur.nl/gesprek vindt u alle gesprekshandreikingen bij de nummers van *Open Deur* vanaf januari 2007.